

Hurra for kulturkristendommen!

Af Lene Bekhøi, pædagogisk konsulent i Folkekirkenes Skoletjeneste i Randers og Favrskov

Jeg tror liiidt på Gud, eller...jeg tror måske ikke på Gud, mere sådan på en større kraft, som *måske* er Gud... i hvert fald guddommelig...eller ikke sådan magisk-agtig, men sådan... *større* end mig. Jeg tror helt sikkert *ikke* på opstandelse, men jeg vil gerne giftes i kirken og have mine børn døbt...

Slige væverier høres sagt i snart sagt alle generationer. For Danmark er et kulturkristent land. På godt og ondt. Vi ser gerne kirken blive stående, selvom vi ikke helt kan tilslutte os dét, den står på. Heraf er vi måske også tilbøjelige til at slutte, at danskernes tro og religiøsitet er 'noget og ingenting' - alt for rummelig og i hvert fald helt ufarlig.

Kulturkristendommen er ufarlig, ja - men fører gerne ordkrig, når det gælder. Og det gør det, når en bestyrelse i beboerforeningen Egedalsvænge i Kokkedal ikke vil give støtte til det juletræ, der plejer at stå på toppen af beboerhuset. I 2012 følte hele Danmark truslen fra 'islamiske kræfter' hænge som det nye og alt for larmende julepynt på træerne i de danske hjem. Juletræstraditionen i Kokkedal blev hængende og hermed fik bestyrelsen fra beboerforeningen i Egedalsvænge demokratiet galt i halsen og formanden for beboerforeningen måtte flytte fra boligområdet pga. trusler,

Religionernes voldshistorie taget i betragtning går Kokkedal nok alligevel ikke over i historien. Men det er alligevel kulturhistorisk ret interessant, at hver gang der er noget der 'truer' ude fra, pustes der nyt liv i spørgsmålet om, hvorvidt Danmark er et kristent land eller ej. Og det er det åbenbart i en vis forstand, når nogen vil ændre på kulturen omkring eksempelvis julen. Historien om Kokkedal er en krøllet fortælling om, hvordan 'noget og ingenting' alligevel ender med at få magten.

Denne 15. gang med *Religionernes Dag* var overskriften det evigt relevante spørgsmål om slægtskabet og den gensidige påvirkning mellem *Religion og kultur*. Dagen kredsede netop om den magt eller ikke-magt, kulturkristendommen kan tillægges.

Religion og kultur i et kulturkristent perspektiv.

Professor Anders Klostergaard lagde ud med at skubbe til religionsbegrebet ved at tilkendegive, at der ingen forskel er på religion og ideologi. Religion som tro på en transcendent virkelighed, er den klassiske religionsforsknings grundlag – men den rækker ikke længere. Med evolutionsargumentation og med rod i ordenes og begrebernes grundbetydning, tilbageviste Anders Klostergaard enhver ide om, at religion har med andet at gøre end en spejling af det omgivende samfund.

Kultur er know how og teknikker – mellem generationer og på tværs af dem. Aber overleverer også know how (se, lærer nye generationer at tømme termitboer), men de kan højst samle mellem 40 og 80 individer om gruppens kultur. Anderledes er det naturligvis for menneskearten, der eksempelvis kan samle ca. 75 % som medlemmer af den danske folkekirke. Og kun eksempelvis. For vi kan også samle ret mange om fodbold. Og det er sådan set religion det hele, for alt hvad religion betyder er, at man i en vis højtidelighed investerer sin loyalitet hos i 'et andet'

og stå sammen om det. Tro kan man først tale om, når tvivlen om det eksisterende for alvor gør sig gældende. De grundlæggende aggressive følelser der indfinder sig i en underskudssituation får brug for en værdiramme, vi kan være fælles om for at stabilisere og undgå tilintetgørelse. Så her får kulturkristendommen – dette 'ekstremt nedladende begreb', som Anders Gammelgaard udtrykte det – altså noget at skulle have sagt.

Således opmuntret var det tid at lytte til lektor Jørn Borups tanker og teorier om udsagnet *My religion, your religion = war?*

Religion og vold.

Vold er aggression mod andre – og vold er selvskade. Begge dele er der set utallige eksempler på i religionshistorien. Men måske er volden også mere udbredt, end der normalt undervises i. Buddhistiske munke opleves generelt ikke som krigeriske. Ikke engang selvom tibetanske munke på meget voldsom vis i årevis har kæmpet for tibetanernes rettigheder som folk. Det viser jo netop, hvor svært det er entydigt at koble tro og religion, såvel som vold og religion. Asiatiske munke og det klosterliv de vælger, er et liv, hvor jeg'et er sat ud af spil og hvor undertrykkelsen er nem at legitimere. De monoteistiske religioner er mere ekskluderende i deres væsen. Men at religion isoleret set må betragtes som et sidefænomen til voldelige og krigeriske konflikter – en måde at afgrænse sin kultur i forhold til andre kulturgrupper, der opleves som truende – er vigtigt at fastholde.

Hvad er kulturel religiøsitet?

Lektor Lars Ahlin tog udgangspunkt i begrebet *fuzzy christianity*, diffus kristendom. Begrebet stammer fra den britiske religionsforsker David Voas, der på baggrund af store kvantitative undersøgelser ikke tror på kulturkristendommens overlevelse. Over generationer er det kun for nedadgående med religiøsiteten i lande med både med høj og lav religiøsitet. I Danmark er religiøsiteten selvsagt lav og nedgangen over to generationer ganske påfaldende. Den 'fuzzy' del af befolkningen er dem, der ikke falder under gængse kategorier. De der for så vidt er uden engagement på kernepræmissernes vilkår i en given religion. Der er således også tale om eksempelvis de spirituelt søgende. Det er bl.a. på dem vi bygger en forestilling om, at det religiøse ikke har så trange kår, som det lyder. At der er noget i befolkningen at bygge det religiøse op omkring, men at det religiøse blot ser anderledes ud end det gjorde for halvtreds år siden. Men ifølge Lars Ahlins (mange) tal, udgør den gruppe der udgør den 'spirituelle revolution' kun ca. 2 % af befolkningen.

Det 'fuzzy' er et udtryk for en flygtig fase på vej mod sekulariseringen.

Vi er ikke egentlig fjendtlige i fht. folkekirken – men måske er vi mere sekulariserede, end vi forsøger at bilde os ind?

Hvilken plads har kristendommen i dansk kultur?

Selvom kristendommen som tro for længst er skubbet ud på en lidt glat banehalvdel, holder størstedelen af den danske befolkning alligevel fast i kristendommen som en vital del af det danske samfund. Gennem årets gang og helligdagene samt de traditioner, der er bygget op omkring kulturkristendommens totale monopol, konfirmation og jul, holder også medierne godt fast i kristendommen som kultur.

Centerleder Marie Vejrup kalder sig om de kulturkristne, at det er dem som *'...ikke tror, men gør alt det andet..'* Folkekirken forsøger så at navigere indenfor dette 'fuzzy' felt ved bl.a. at ryste op med majoritetstilbud, der giver den magt til at blive stående.

Indenfor ganske få år, er folkekirken syn på kulturkristne gået fra at se på den som en irriterende masse til at satse stort på at engagere denne 'måske alligevel liliidt religiøse gruppe'. Folkekirken baserer i videre og videre udstrækning sin praksis på medlemmernes adfærd og følelser. Genkomst af den sansede religion taler f.eks. godt ind kulturreligionen. Rapelling ned ad kirketårne, babysalmesang og levende dyr i kirken til påske er bare noget af det der viser, at folkekirken udveksler med kulturen og tilbyder sig som et sted, der er godt at være, selvom man ikke tror på noget.

Betyder det, at så længe korset ikke er gennet ud af flag og kongekrone og så længe kirketårnet markerer sig i et dansk byskilt - så længe kan kulturkristendommen montere stabilitet?

Jeg forlod i hvert fald Religionernes Dag med en fornemmelse af, at jeg med min lunkne kulturkristendom var med til at holde lidt sammen på Danmark – dette 'mærkelige lille land', som en af dagens oplægsholdere, lektor Lars Ahlin, udtrykte det. Kultur er en skrøbelig størrelse, men når vi kan samle en god del af den på et felt, bliver fællesskabet mere modstandsdygtigt. Så: hurra for kulturkristendommen!

Men jeg forlod også dagen med bevidstheden om, at der fortsat ikke er noget, der går af sig selv. Hver gang en konflikt der omhandler kultur og religion opstår, lærer vi noget nyt – både om os selv, men også om andre kulturer og religioner. Men jo kun, hvis nogen præsenterer os for muligheden. Og kun hvis vi vil. Vi er jo kulturkristne og mega fuzzy.

Derfor kommer en stor del 'stabiliserende faktor' ind med lærerne og alt det, de dagligt går og gør. Derfor også tak til Anne Rosenskjold, Janne Skovbjerg og Astrid Marie Møller for deres praksisnære oplæg om kultur og religion på hhv. mellemtrin og overbygningsniveau – og til alle de andre lærere, der holder liv i kulturkristendommen ved at undervise danske skolebørn i, at den rent faktisk har betydning.